

A yw ystadau'r GIG yn addas i'r diben?

Ymddiriedolaeth GIG Felindre

Medi 2026

Rydym wedi paratoi a chyhoeddi'r adroddiad hwn o dan adran 61(3)(b) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2004.

© Archwilydd Cyffredinol Cymru 2026

Rydym wedi paratoi a chyhoeddi'r adroddiad hwn o dan adran 61(3)(b) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2004.

© Archwilydd Cyffredinol Cymru 2026

Cewch aildddefnyddio'r cyhoeddiad hwn (heb gynnwys logos ac eithrio fel rhan annatod o'r ddogfen) am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng.

Os byddwch yn ei aildddefnyddio, rhaid i chi ei aildddefnyddio'n gywir a rhaid iddo beidio â bod mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint Archwilydd Cyffredinol Cymru, a rhaid i chi roi teitl y cyhoeddiad hwn. Lle rydym wedi nodi unrhyw ddeunydd hawlfraint trydydd parti, bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw cyn ei aildddefnyddio.

Os oes angen unrhyw help arnoch gyda'r ddogfen hon

Os hoffech gael rhagor o wybodaeth, neu os oes angen unrhyw un o'n cyhoeddiadau arnoch mewn fformat neu iaith arall:

- ffoniwch ni ar 029 2032 0500
- e-bostiwch ni yn post@archwilio.cymru

Gallwch gysylltu â ni yn Gymraeg neu yn Saesneg – byddwn yn ymateb gan ddefnyddio'r un iaith â chi.

Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Mae Archwilio Cymru yn dilyn y safonau archwilio perfformiad rhyngwladol a gyhoeddwyd gan Sefydliad Rhyngwladol y Prif Sefydliadau Archwilio (INTOSAI).

Cynnwys

Ciplun archwiliad	4
Ffeithiau a ffigurau allweddol	7
Ein canfyddiadau	8
Argymhellion	30
Atodiadau	32
1 Ynglŷn â'n gwaith	33
2 Termau allweddol yn yr adroddiad hwn	36
3 Ffurflen ymateb rheolwyr	39

Ciplun archwiliad

Yr hyn yr edrychwyd arno

- 1 Edrychodd ein hadolygiad ar ba mor dda mae Ymddiriedolaeth GIG Felindre (yr Ymddiriedolaeth) yn rheoli ei ystâd.

Pam mae hyn yn bwysig

- 2 Mae ystâd y GIG yng Nghymru yn darparu'r seilwaith hanfodol i ddarparu gwasanaethau gofal iechyd. Mae'n chwarae rôl allweddol wrth ddarparu gofal diogel, o ansawdd uchel a gwella profiad y claf. Fodd bynnag, mae ystâd y GIG yn amrywio'n fawr o ran oedran, cyflwr a lleoliad ledled Cymru. Mae ystâd wedi'i chynnal yn wael yn creu risgiau iechyd a diogelwch, gan gynnwys materion diogelwch tân a niwed posibl i gleifion. Gall ystâd sydd wedi dyddio hefyd effeithio ar berfformiad gwasanaeth, bod yn llai effeithlon o ran ynni, a bod yn rhwystro i ddarparu gofal iechyd modern.
- 3 Mae angen i'r GIG yng Nghymru foderneiddio ei ystâd, cyflawni gwelliannau amgylcheddol, gwella mynediad, ac addasu i ddiwallu anghenion gofal iechyd modern. Mae sawl strategaeth a chynllun GIG sy'n dibynnu ar welliannau ystadau. Mae'r rhain yn amrywio o flaenoriaethau strategol uniongyrchol sy'n ymwneud â seilwaith a buddsoddiad cyfalaf, i'r gofynion i leihau allyriadau carbon a gwella effeithlonrwydd ynni.
- 4 Tynnodd cynllun hirdymor 2018 Llywodraeth Cymru ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol – Cymru Iachach – sylw at bwysigrwydd ystâd y GIG fel galluogwr allweddol ar gyfer trawsnewid iechyd a gofal cymdeithasol, gan gynnwys yr angen am gyfleusterau modern, cefnogi integreiddio digidol, a ffocws ar effeithlonrwydd ynni ac arferion sy'n gyfeillgar i'r amgylchedd. Mae hyn i gyd yn erbyn cefndir o bwysau ariannol sylweddol ar draws y GIG yng Nghymru.

Yr hyn a ganfuom

- 5 Mae gan yr Ymddiriedolaeth weledigaeth hirdymor glir ar gyfer ei hystad sy'n cyd-fynd yn dda â blaenoriaethau sefydliadol, cenedlaethol a chynaliadwyedd. Mae trefniadau llywodraethu wedi'u sefydlu'n dda, gydag atebolrwydd clir, goruchwyliaeth weithredol gref, a phrosesau cadarn ar gyfer rheoli buddsoddiad cyfalaf. Fodd bynnag, nid yw'r strategaeth ystadau yn cael ei gefnogi gan gynllun cyflawni manwl, targedau mesuradwy na chysylltiadau clir â strategaethau gweithlu a digidol. Mae goruchwyliaeth y Bwrdd o gyflawni strategaeth hefyd yn gyfyngedig.
- 6 Mae'r Ymddiriedolaeth yn rheoli ei hystad yn effeithiol ac yn perfformio'n dda o ran cynhyrchiant, effeithlonrwydd a chydymffurfiaeth statudol. Mae wedi sicrhau buddsoddiad cyfalaf sylweddol, yn cynnal perfformiad cynnal a chadw wedi'i gynllunio cryf ac yn bwrw ymlaen â datblygiadau mawr, gan gynnwys Canolfan Ganser Felindre newydd. Fodd bynnag, mae cyflwr yr ystâd bresennol yn parhau i fod yn is na'r sefyllfa yng Nghymru gyfan, mae gan ddata ystadau fylchau ac nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi nodi cynlluniau clir eto ar gyfer rheoli risgiau ôl-gronno, rhesymoli ystadau neu flaenoriaethau buddsoddi yn ystod y cyfnod pontio i'r cyfleuster newydd.
- 7 Mae'r Ymddiriedolaeth yn gyffredinol yn darparu amgylchedd diogel a chydymffurfiol, gyda chefnogaeth cyfraddau cydymffurfio uchel a gwybodaeth rheoli gref. Fodd bynnag, mae adborth staff a chleifion cyfyngedig, camau diogelwch tân heb eu datrys a phroblemau parhaus gyda'i system Rheoli Cyfleusterau â Chymorth Cyfrifiadur (CAFM) yn lleihau sicrwydd mewn rhai ardaloedd. Er bod y gweithlu ystadau yn gymharol dda, mae cyfraddau salwch uchel ac absenoldeb gweithlu a chynllun olyniaeth clir yn creu risgiau i wydnwch hirdymor, yn enwedig wrth i'r sefydliad symud tuag at fodel gweithredu sy'n canolbwyntio ar reoli contractau.

Yr hyn rydyn ni'n ei argymell

- 8 Rydym wedi gwneud chwe argymhelliad i'r Bwrdd lechyd. Mae'r rhain yn canolbwyntio ar y canlynol:
 - cefnogi'r strategaeth gyda chynllun cyflawni;
 - gosod llinellau sylfaen a thargedau;
 - sefydlu monitro ac adrodd ar gontract newydd Canolfan Ganser Felindre i sicrhau cyflawniad;

- datblygu cynllun pontio;
- gwell dealltwriaeth o'r effaith ar gleifion a staff; a
- gweithredu cynllun gweithlu ystadau.

Ffeithiau a ffigurau allweddol

4

Nifer yr adeiladau a reolir gan y Bwrdd Iechyd yn 2024-25.¹

**£21.5
miliwn**

Arian cyfalaf a ddefnyddiwyd i wella ystadau yn 2025-26 (ac eithrio cyllid diwedd blwyddyn).

**£2.3
miliwn**

Cost i ddileu ôl-groniad wedi'i addasu i risg yn 2024-25, cynnydd o 9.96% ers 2022-23. Mae ôl-groniad risg uchel yn cyfrif am £1.7 miliwn.

23%

Canran o'r 144 o faterion yr ymdriniwyd â nhw yn dilyn asesiadau diogelwch tân yn 2024-25 ar ddiwedd mis Medi 2025.

15

Nifer y digwyddiadau clinigol sy'n gysylltiedig ag ystadau yn 2024-25.

8.0%

Cyfradd swyddi gwag mewn ystadau ar ddiwedd mis Mawrth 2025, o'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan o 11.6%.

13.1%

Cyfradd absenoldeb oherwydd salwch ar ddiwedd mis Mawrth 2025, o'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan o 6.6%.

¹ nid yw hyn yn cynnwys lleoliadau gwasanaeth gwaed Cymru

Ein canfyddiadau

Ymagwedd strategol at ystadau

Mae gan yr Ymddiriedolaeth weledigaeth ystad glir ac alinio gyda ffocws cryf ar bartneriaeth a chynaliadwyedd, ond mae bylchau mewn cynllunio cyflawni a chefnogi manylion yn cyfyngu ar ei effaith

- 9 Mae'r Ymddiriedolaeth wedi gosod gweledigaeth glir ar gyfer ei ystâd.
- 10 Mae gan yr Ymddiriedolaeth Strategaeth Rhagoriaeth Ystadau wedi'i gymeradwyo gan y Bwrdd ar gyfer 2023–2033. Mae'r strategaeth yn pwysleisio'r ystâd fel galluogwr allweddol. Ei nod yw gwella gwasanaethau, cefnogi cynaliadwyedd, a gwella profiad y claf.
- 11 Yn gadarnhaol, mae'r strategaeth yn:
 - cwmpasu'r ystâd gyfan ac yn dibynnu ar wybodaeth gyfredol;
 - adlewyrchu cyfleoedd i weithio mewn partneriaeth ag eraill, gan gynnwys rhannu adeiladau ac asedau gyda phartneriaid;
 - cyd-fynd â blaenoriaethau cenedlaethol Deddf Cymru Iachach a Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol;
 - cyd-fynd ag ymrwymïadau cynaliadwyedd amgylcheddol, effeithlonrwydd ynni a bioamrywiaeth. Mae hefyd yn adlewyrchu cydraddoldeb a dyletswyddau economaidd-gymdeithasol trwy ei ffocws ar hygyrchedd, cynhwysiant a lleihau anghydraddoldebau,
 - cyd-fynd â'r strategaeth sefydliadol hirdymor, Cyrchfan 2033; ac
 - yn nodi nodau strategol clir a mesurau llwyddiant.
- 12 Fodd bynnag, nid yw'r strategaeth:
 - yn nodi sut mae'n cefnogi cyflawni'r fframweithiau clinigol cenedlaethol;
 - yn alinio'n uniongyrchol â'r gweithlu neu strategaethau digidol; nac

- efo cynllun cyflawni wedi'i seilio, gyda cherrig milltir a thargedau clir sy'n gyraeddadwy a chynllun ariannol sy'n fforddiadwy.

13 Nid yw'n glir ychwaith sut y ymgysylltodd yr Ymddiriedolaeth â staff, cleifion a phartneriaid wrth ddatblygu ei strategaeth.

Trefniadau llywodraethu ar gyfer rheoli ystadau

Mae gan yr Ymddiriedolaeth atebolrwydd clir a llywodraethu gweithredol cryf ar gyfer ystadau ond mae ganddi oruchwyliaeth gyfyngedig o gyflawni strategaeth ystadau

Llinellau atebolrwydd

- 14 Mae gan yr Ymddiriedolaeth linellau atebolrwydd clir am ystadau.
- 15 Mae'r cyfrifoldeb gweithredol cyffredinol am ystadau yn eistedd gyda'r Cyfarwyddwr Lleoedd, Portffolio a Phartneriaethau. Mae'r Pennaeth Ystadau yn darparu cefnogaeth.

Goruchwyliaeth gorfforaethol

- 16 Mae goruchwyliaeth resymol o ystadau ar lefel Bwrdd a phwyllgor.
- 17 Mae gan yr Ymddiriedolaeth Aelod Annibynnol enwebedig ar gyfer Ystadau. Mae'r rôl hon yn darparu her annibynnol ychwanegol a chryfhau perchnogaeth y Bwrdd ar faterion ystadau.
- 18 Mae'r Ymddiriedolaeth yn adrodd yn rheolaidd i'r Bwrdd a'r pwyllgorau ar wahanol agweddau ar berfformiad ystadau, gan roi gwelededd clir o ôl-groniad, cydymffurfiaeth a risg. Mae'r Bwrdd yn adolygu perfformiad ystadau a seilwaith trwy ddiweddariadau rheolaidd. Mae'r diweddariadau hyn yn dangos cyflawni cynnal a chadw ataliol wedi'i gynllunio ar draws pob safle ac yn cymharu hyn ag atgyweiriadau adweithiol.
- 19 Mae'r diweddariadau hefyd yn cynnwys gwybodaeth am effeithlonrwydd ystadau, megis defnyddio trydan, defnyddio nwy ac ailgylchu. Mae'r Bwrdd yn adolygu perfformiad diogelwch tân, gan gynnwys cynnydd wrth fynd i'r afael â risgiau tân a nifer y wardeiniaid tân hyfforddedig.

- 20 Mae'r Ymddiriedolaeth yn cyflawni elfennau o'r strategaeth trwy drefniadau presennol, gan gynnwys ei phroses IMTP, trefniadau cynllunio cyfalaf, amcanion cyfarwyddiaeth ac adroddiadau llywodraethu. Fodd bynnag, mae gan y Bwrdd oruchwyliaeth gyfyngedig o gyflawni strategaeth fanwl a chynnydd yn erbyn ei fesurau llwyddiant datganedig. Nid yw'r Ymddiriedolaeth hefyd wedi gosod llinell sylfaen na tharged ar gyfer y 25 mesur llwyddiant a nodir yn ei strategaeth ystadau.
- 21 Mae'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Pherfformiad yn derbyn adroddiad manwl ar ystadau. Mae'r adroddiad uchafbwyntiau Tân, Risg, Ystadau, Cynaliadwyedd ac Iechyd a Diogelwch (FRESH) yn dangos perfformiad ar draws adeiladau'r Ymddiriedolaeth gan gynnwys Gwasanaeth Gwaed Cymru. Mae'r Pwyllgor yn cynhyrchu adroddiad uchafbwyntiau ar gyfer y Bwrdd ac yn cynyddu materion ystadau perthnasol.
- 22 Mae gan y Pwyllgor Datblygu Strategol gyfrifoldeb clir am oruchwyllo a cheisio sicrwydd ar strategaeth ystadau a chyfalaf. Fodd bynnag, ni ddarganfuom unrhyw dystiolaeth eu bod wedi derbyn unrhyw ddiweddariadau ar gyflawni'r strategaeth ystadau.
- 23 Cytunodd y Bwrdd ar newidiadau i strwythur y pwyllgor ym mis Mawrth 2026. Bydd yr Ymddiriedolaeth yn gweithredu'r rhain ym mis Gorffennaf 2026. Gallai'r newidiadau effeithio ar sut mae'r Bwrdd yn derbyn goruchwyliaeth a sicrwydd ystadau. Pan wnaethom ein gwaith, nid oedd y llinell adrodd yn y dyfodol yn glir.

Rheoli gweithredol

- 24 Mae gan yr Ymddiriedolaeth strwythur gweithredol clir ar gyfer rheoli ystadau gyda rolau uwch arweinyddiaeth a llinellau adrodd diffiniedig. Mae cyfrifoldebau ystadau yn eistedd o fewn portffolio pwrpasol ar lefel Bwrdd ac fe'u cefnogir gan uwch drefniadau rheoli ystadau a llywodraethu gweithredol gan gynnwys FRESH a grwpiau sicrwydd cysylltiedig. Fodd bynnag, nid yw'r dystiolaeth a adolygwyd yn dangos yn glir bod y strwythur wedi'i adolygu'n ffurfiol neu ei ail-lunio i adlewyrchu gofynion ôl-bontio'r Ymddiriedolaethau ar gyfer Canolfan Ganser newydd Felindre.
- 25 Mae gan yr Ymddiriedolaeth fframwaith llywodraethu gweithredol gyda rolau clir, llinellau adrodd a llwybrau uwchgyfeirio. Mae cofrestrau risg a llwybrau llywodraethu yn cefnogi'r broses hon.

- 26 Cynhelir y cyfarfod Tân, Risg, Ystadau, Cynaliadwyedd ac Iechyd a Diogelwch (FRESH) bob mis. Mae'n goruchwyllo ystadau, risg, cynaliadwyedd a pherfformiad iechyd a diogelwch. Mae'r grŵp yn cael ei gadeirio gan y Cyfarwyddwr Cynorthwyol Dros Dro Ystadau, yr Amgylchedd a Datblygu Cyfalaf. Mae'r cadeirydd yn cyfeirio at faterion allweddol i'r Bwrdd Rheoli Gweithredol (EMB). Yna mae'r EMB yn cyfeirio materion perthnasol i'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Pherfformiad.
- 27 Mae gan yr Ymddiriedolaeth sawl grŵp sicrwydd, gan gynnwys diogelwch trydanol, diogelwch dŵr, ac awyru. Mae'r grwpiau hyn yn adrodd i'r Bwrdd Iechyd, Diogelwch a Thân. Mae'r Bwrdd Iechyd, Diogelwch a Thân yn darparu sicrwydd cryno ac adroddiadau eithriadol i'r cyfarfod FRESH.
- 28 Mae gan Wasanaeth Gwaed Cymru a Chanolfan Ganser Felindre hefyd grwpiau sicrwydd rhanbarthol (Cynefin). Mae'r grwpiau hyn yn codi materion ystadau gyda'u huwch dimau arweinyddiaeth. Yna mae'r uwch dimau arweinyddiaeth yn adrodd risgiau, materion a sicrwydd allweddol i'r cyfarfod FRESH.
- 29 Ar adeg ein gwaith, roedd yr Ymddiriedolaeth yn adeiladu canolfan ganser newydd i gymryd lle ei safle presennol. Mae'r Bwrdd, ei bwyllgorau a'r Bwrdd Parodrwydd yn monitro cynnydd a risgiau. Mae'r Bwrdd Parodrwydd hefyd yn darparu craffu technegol. Mae hwn yn fuddsoddiad hirdymor mawr mewn gwasanaethau canser arbenigol. Mae'r Ymddiriedolaeth yn disgwyl i'r ganolfan newydd agor yng Ngwanwyn 2027.
- 30 Mae'r Ymddiriedolaeth yn cyflwyno Canolfan Ganser Felindre newydd trwy'r Model Buddsoddi Cydfuddiannol (MIM). O dan y trefniant hwn, bydd partner y sector preifat yn gyfrifol am ddarparu llawer o wasanaethau ystadau. O ganlyniad, bydd rôl yr Ymddiriedolaeth yn newid o reoli'r ystâd yn uniongyrchol i oruchwyllo perfformiad cytundebol.
- 31 Mae'r newid hwn yn cynyddu pwysigrwydd rheoli contractau, monitro perfformiad ac adrodd effeithiol. Heb drefniadau cadarn, efallai na fydd yr Ymddiriedolaeth yn gallu dangos bod gwasanaethau ystadau yn cael eu darparu yn ddiogel, yn effeithiol ac yn unol â safonau y cytunwyd arnynt.

Rheoli risgiau ystad.

- 32 Mae gan yr Ymddiriedolaeth brosesau rhesymol ar gyfer rheoli risgiau ei stad.

- 33 Mae'r Ymddiriedolaeth yn olrhain risgiau ystad trwy ei Fframwaith Sicrwydd Bwrdd (BAF), y Gofrestr Risg Gorfforaethol a'r Gofrestr Risg Gweithredol. Mae'r dull hwn yn darparu llinell olwg o reoli risg rheng flaen hyd at oruchwyliaeth ar lefel y Bwrdd.
- 34 Nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi cynnwys risg ystadau ar wahân yn ei BAF. Yn hytrach, mae'n cwmpasu materion ystadau o fewn naw risg strategol. Mae'r rhain yn canolbwyntio ar y canlynol:
- cyflwyno Canolfan Ganser Felindre newydd;
 - rheoli cyfyngiadau capasiti a seilwaith;
 - bodloni gofynion cynaliadwyedd; a
 - buddsoddi digon i gadw cyfleusterau'n ddiogel ac yn wydn
- 35 Mae'r Ymddiriedolaeth yn cynnwys risgiau ystadau yn ei Chofrestr Risg Gorfforaethol, ac yn aseinio perchnogaeth, yn gwaethygu materion, ac yn eu hadrodd yn rheolaidd i'r Bwrdd a'i bwyllgorau. Fodd bynnag, mae risgiau effaith uchel yn parhau dros gyfnodau hir, mae rheolaethau yn tueddu i reoli'r effeithiau yn hytrach na trwsio'r achosion sylfaenol, ac nid yw sgoriau risg yn dangos llawer o dystiolaeth o ostyngiad parhaus. Gwelsom hefyd fylchau mewn dyddiadau targed.
- 36 Mae'r Ymddiriedolaeth yn cadw cofrestr risg ystadau pwrpasol. Mae'n defnyddio DATIX ac yn adolygu risgiau'n rheolaidd. Mae'r rhain yn cynnwys gwytnwch seilwaith, cydymffurfiaeth a phwysau gweithlu. Mae'r sefydliad yn deall ac yn rheoli'r risgiau hyn. Fodd bynnag, mae'n derbyn rhai risgiau wrth uwchraddio ei seilwaith.
- 37 Mae'r gofrestr yn gynhwysfawr ac yn cael ei adolygu'n rheolaidd. Mae gan bob risg lwybr perchennog a chyfeirio clir. Fodd bynnag, mae gan y sefydliad fwy o ffocws ar olrhain risgiau na'u lleihau fel y dangosir gan rai risgiau sy'n aros dros gyfnodau estynedig oherwydd cyfalaf cyfyngedig, capasiti gweithlu ac oherwydd eu bod yn trosglwyddo i adeilad newydd.
- 38 Mae risgiau ystadau yn cael eu hadlewyrchu'n glir mewn cofrestrau risg corfforaethol gyda pherchnogaeth ddiffiniedig, cynnydd strwythuredig ac adrodd arferol i'r Bwrdd a'r pwyllgorau. Fodd bynnag:
- mae nifer o risgiau effaith uchel yn parhau dros gyfnodau estynedig;
 - mae rheolaethau yn canolbwyntio'n bennaf ar liniaru effaith yn hytrach na mynd i'r afael ag achosion sylfaenol; ac

- mae tystiolaeth gyfyngedig o ostyngiad parhaus mewn sgoriau risg.

- 39 Mae risgiau ystadau hefyd yn cael eu cynrychioli'n dda o fewn prosesau rheoli risg gweithredol, wedi'u cefnogi gan DATIX a threfniadau monitro arferol. Mae risgiau yn ymestyn y tu hwnt i gynnal a chadw ôl-groniad ac yn cynnwys gwytnwch seilwaith, cydymffurfiaeth a phwysau gweithlu. Mae tystiolaeth yn dangos bod y risgiau hyn yn cael eu deall yn dda, yn weladwy ac yn cael eu rheoli'n weithredol ond yn aml yn cael eu goddef yn fwriadol fel rhan o'r trawsnewid i seilwaith newydd.
- 40 Mae'r gofrestr risg ystadau yn gynhwysfawr ac yn cael ei adolygu'n rheolaidd, gan dynnu ar weithgaredd cydymffurfio, adrodd digwyddiadau a data gweithredol.

Defnyddio adnoddau ariannol i wella ystadau

Mae prosesau cryf i gynllunio a goruchwyllo cyllid cyfalaf, ond mae adnoddau yn pwysleisio diogelwch a chydymffurfiaeth dros welliant mesuradwy yn yr ystâd bresennol

Proses blaenoriaethu cyllid

- 41 Mae gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gadarn at sut mae'n blaenoriaethu'r cronfeydd cyfalaf sydd ar gael i wella ei ystâd.
- 42 Yn 2025-26, roedd gan yr Ymddiriedolaeth £2.5 miliwn o gyllid yn ôl disgresiwn a chronfeydd pwrpasol i fuddsoddi mewn ystadau. Mae'r buddsoddiad hwn wedi cynyddu dros y tair blynedd ariannol ddiwethaf (Arddangosyn 1).

Arddangosyn 1: defnyddio cyllid yn ôl disgresiwn a chronfeydd penodol ar gyfer ystadau ar gyfer 2023-24, 2024-25, a 2025-26 (£miliwn)

Cronfa	2023-24	2024-25	2025-26
Dyraniad cyfalaf yn ôl disgresiwn	1.03	1.44	0.59
Cyllid y Bwrdd Cyngori ar Ystadau a Chyfleusterau (EFAB)	0.30	0	-
Cronfa Ystadau wedi'u Targedu (TEF) ²	-	-	1.91
CYFANSWM	1.33	1.44	2.50

Ffynhonnell: Dadansoddiad Archwilio Cymru o ffurflenni monitro misol ariannol

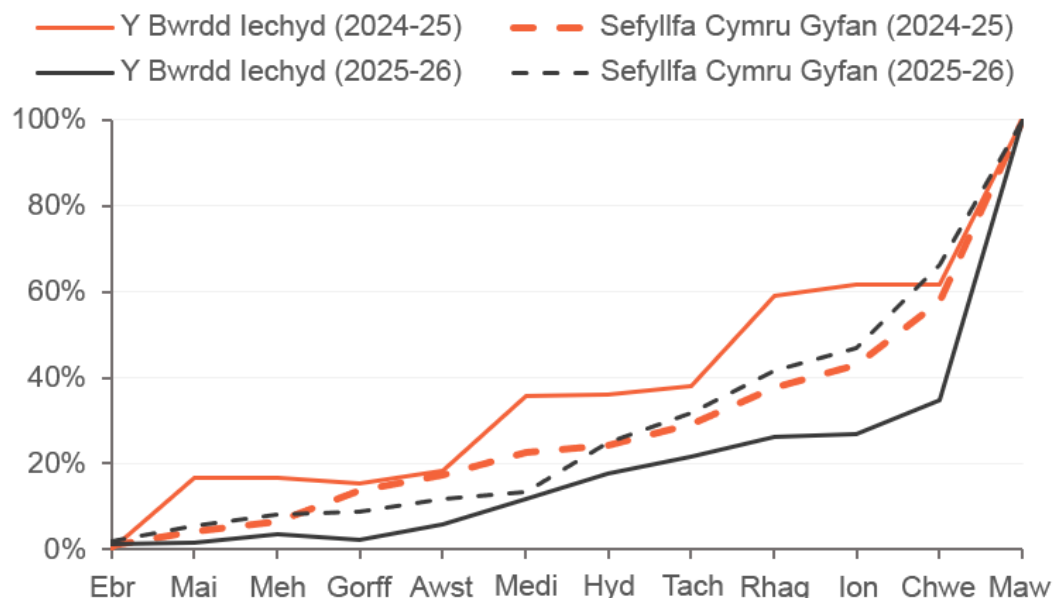
² Cronfa gyfalaf Llywodraeth Cymru sy'n targedu risgiau ystadau â blaenoriaeth uchel yn y GIG, gan gynnwys diogelwch, cydymffurfiaeth a gwytnwch. Disodlodd gyllid y Bwrdd Cyngori ar Ystadau a Chyfleusterau (EFAB) yn 2025-26.

- 43 Yn 2025-26, derbyniodd yr Ymddiriedolaeth hefyd £19.0 miliwn o gyllid cyfalaf Cymru gyfan ar gyfer ystadau, yn ychwanegol at ei dyraniad o'r Gronfa Ystadau wedi'u Targedu (TEF). Roedd y cyllid hwn yn cefnogi cynlluniau mawr, gan gynnwys:
- £10.8 miliwn ar gyfer Canolfan Ganser newydd Felindre; a
 - £4.5 miliwn ar gyfer y cyfleuster radiofferylliaeth ym Mharc Imperial 5.
- 44 At ei gilydd, mae'r Ymddiriedolaeth wedi derbyn £21.5 miliwn ar gyfer ei ystâd. Mae hyn yn uwch na'r £2.7 miliwn sydd ei angen i fynd i'r afael ag ôl-groniad wedi'i addasu i risg. Mae hefyd yn uwch na'r £11.4 miliwn sydd ei angen i gyrraedd cyflwr corfforol B. Disgwylir i Ganolfan Ganser newydd Felindre fynd i'r afael â chyfran fawr o'r ôl-groniad hwn.
- 45 Mae'r Grŵp Cynllunio Cyfalaf yn darparu goruchwyliaeth fisol o fuddsoddiad cyfalaf ar draws yr Ymddiriedolaeth. Mae'n blaenoriaethu cynlluniau, yn gwirio cydymffurfiaeth, yn monitro cyflawni ac yn darparu sicrwydd. Mae'r Grŵp hefyd yn rheoli'r rhaglen gyfalaf â blaenoriaeth, y rhaglen gyfalaf pum mlynedd ar gyfer y Cynllun Tymor Canolig Integredig (IMTP) a'r polisi cynllunio cyfalaf.
- 46 Mae'r Grŵp yn cael ei gadeirio ar y cyd gan y Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a'r Cyfarwyddwr Gweithredol Trawsnewid Strategol, Cynllunio a Digidol. Mae'r aelodau'n cynnwys uwch arweinwyr o weithrediadau, llywodraethu, cyllid, cynllunio, ystadau, digidol a chyfathrebu. Mae'r Grŵp hefyd yn cynnwys cynrychiolwyr cynllunio gwasanaeth a chyfalaf o adrannau Canolfan Ganser Felindre a Gwasanaeth Gwaed Cymru. Mae Partneriaeth Gwasanaethau a Rennir GIG Cymru (NWSSP) yn darparu cynrychiolaeth caffael.
- 47 Mae'r Ymddiriedolaeth yn defnyddio prosesau strwythuredig i flaenoriaethu buddsoddiad. Mae'r Fframwaith Cyfalaf a Blaenoriaethu yn cefnogi'r gwaith hwn. Mae'n helpu'r Ymddiriedolaeth i asesu cynigion a dyrannu cyllid yn seiliedig ar angen.
- 48 Mae'r Ymddiriedolaeth yn asesu pob cynllun cyfalaf yn erbyn cydymffurfiaeth, parhad gwasanaeth, targedau Haen 1, cyflawnadwyedd a phrofiad y defnyddiwr. Mae pob cynllun yn derbyn sgôr, sy'n gosod ei flaenoriaeth fel isel, arwyddocaol neu feirniadol. Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd yn gwirio a yw pob cynllun yn cefnogi ei strategaeth, yn diwallu angen busnes clir ac yn cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Monitro a rheoli cronfeydd cyfalaf

- 49 Mae gan yr Ymddiriedolaeth ddull priodol o fonitro a rheoli sut mae'n gwario arian cyfalaf a ddyrannwyd.
- 50 Mae'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Pherfformiad (QSP) yn derbyn adroddiad perfformiad ariannol ym mhob cyfarfod. Mae'r adroddiad hwn yn cwmpasu gwariant cyfalaf ac yn cadarnhau nad yw gwariant cyfalaf net yn fwy na'r terfyn adnoddau cyfalaf. Mae'n cynnwys gwybodaeth lefel uchel am wariant yn ôl disgresiwn ond nid yw'n rhannu hyn i mewn i brosiectau ystadau.
- 51 Mae cyfalaf yn ôl disgresiwn yn cael ei fonitro trwy adroddiad FRESH sy'n cynnwys trosolwg o'r gyllideb a'r gwariant yn ôl disgresiwn ystadau. Mae adroddiadau yn cael eu cefnogi gan daflen gyllideb i ddarparu rhagor o fanylion. Mae'r pwyllgor QSP yn derbyn yr adroddiad hwn.
- 52 Mae'r Pwyllgor QSP yn derbyn adroddiad ariannol penodol ar brosiect newydd Canolfan Ganser Felindre. Mae'n amlinellu cyllid, gwariant hyd yma, ymrwymadau, costau a ragwelir a llif arian. Mae hefyd yn cwmpasu terfynau cyfalaf a'r asesiad risg meintiol
- 53 Mae adroddiadau cyffredinol yn canolbwyntio ar wariant a gweithgarwch yn hytrach na chanlyniadau. Nid yw'r sefydliad yn olrhain cyflawni wedi'i gynllunio yn erbyn gwirioneddol yn gyson nac yn cysylltu hyn â buddion mesuradwy. Nid yw hefyd yn glir sut mae'n rheoli llithriad yn y flwyddyn neu'n ailddyrannu tanwariant.
- 54 Fe wnaethom adolygu'r proffil gwariant ar gyfer dyraniad dewisol yr Ymddiriedolaeth ar gyfer 2024-25 a 2025-26. Er bod y Bwrdd Iechyd wedi gwario mwy na'i gyllideb ystadau yn ôl disgresiwn, arhosodd o fewn ei derfyn cyfalaf cyffredinol. Canfuom hefyd fod y rhan fwyaf o wariant yn digwydd tua diwedd y flwyddyn ariannol (**Arddangosyn 2**).

Arddangosyn 2: gwariant misol ar ystadau yn ôl disgresiwn, o'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan, ar gyfer 2024-25 a 2025-26 (canran o gyfanswm y gwariant)

Ffynhonnell: Dadansoddiad Archwilio Cymru o ffurflenni monitro misol ariannol

- 55 Yn 2025-26, derbyniodd yr Ymddiriedolaeth £1.25 miliwn ychwanegol o gyllid diwedd blwyddyn gan Lywodraeth Cymru, y gellid ei ddefnyddio ar gyfer ystadau. Er y gallai wario'r arian hwn yn effeithiol, creodd y dyraniad hwyr batrwm gwariant anwastad. Roedd hefyd yn cyfyngu ar sut y gellid defnyddio'r arian, gan fod yn rhaid cyflawni prosiectau'n gyflym o fewn yr un flwyddyn ariannol.
- 56 Mae'r Grŵp Cynllunio a Chyflenwi Cyfalaf (CPG) yn monitro gwariant cyfalaf ac yn cyflawni rhaglen gyfalaf yr Ymddiriedolaeth. Mae'n sicrhau bod gwariant yn aros o fewn y Terfyn Gwariant Cyfalaf. Pan fydd gwariant yn newid yn ystod y flwyddyn, mae'r grŵp yn addasu'r rhaglen.
- 57 Mae'r grŵp yn cyfarfod bob mis. Mae'n adolygu cynnydd ac yn derbyn diweddariadau ar gyflawni. Mae'n adrodd i'r Bwrdd Rheoli Gweithredol ac yn anfon adroddiadau monitro rheolaidd at Lywodraeth Cymru.

Sicrhau ystâd effeithlon a chynhyrchiol

Mae Trust yn rheoli ei ystâd yn effeithlon, ond mae problemau cyflwr, bylchau data a chynlluniau pontio aneglur yn creu risgiau parhaus

Cyflwr yr ystâd

- 58 Mae gan yr Ymddiriedolaeth broffil ystad mwy newydd na llawer o gyrff y GIG. Fodd bynnag, mae ei chyflwr cyffredinol yn wannach. Mae llai o adeiladau yn bodloni safon B ac mae'r gost i gyrraedd y safon hon yn uwch. Mae hyn er gwaethaf costau ôl-groniad risg uchel is.
- 59 O'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan, nid oes gan yr Ymddiriedolaeth unrhyw adeiladau a adeiladwyd cyn 1948, fodd bynnag, mae mwy o'i hystad yn dyddio cyn 1995.
- 60 Mae'r gost i gael gwared ar ôl-groniad risg uchel fesul metr sgwâr (m2) yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Fodd bynnag, yr Ymddiriedolaeth sydd â'r ganran isaf o adeiladau sy'n bodloni safon cyflwr ffisegol B. Mae'r gost i gyflawni cyflwr ffisegol B yn llawer uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (Arddangosyn 3).

Arddangosyn 3: oedran a chyflwr yr ystâd, o'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan, 2024-25

Agwedd	Yr Ymddiriedolaeth	Safle Cymru Gyfan ³
% o'r ystâd sy'n dyddio cyn 1948	0	13.5
% o'r ystâd sy'n dyddio cyn 1995	64.3	63.9
Cost i gael gwared ar ôl-groniad risg uchel fesul m2 o arwynebedd llawr a feddiannir (£miliwn)	102.26	164.60

³ Mae hefyd yn cynnwys Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru, Addysg a Gwella Iechyd Cymru, a Phartneriaeth Gwasanaethau a Rennir GIG Cymru a oedd y tu allan i gwmpas yr archwiliad.

Agwedd	Yr Ymddiriedolaeth	Safle Cymru Gyfan ³
Cost i gael gwared ar ôl-groniad risg uchel a risg sylweddol fesul m2 o arwynebedd llawr a feddiannir (£)	377.66	458.43
% o'r ystâd sy'n bodloni safon cyflwr ffisegol B	45	83
Cost i gyrraedd cyflwr ffisegol B fesul m2 arwynebedd llawr a feddiannir (£miliwn)	687.02	538.54

Ffynhonnell: System Rheoli Perfformiad Ystadau a Chyfleusterau

- 61 Fodd bynnag, mae gan gyflwyniad data yr Ymddiriedolaeth i'r set ddata genedlaethol fylchau. Yn ystod ein hadolygiad, gwelsom fod yr Ymddiriedolaeth wedi eithrio safleoedd Gwasanaeth Gwaed Cymru o'i ffurflen EFPMS 2024–25. O ganlyniad, nid yw'r set ddata yn cynnwys cynnal a chadw ôl-groniad ar gyfer y safleoedd hyn. Mae bellach wedi mynd i'r afael â hyn ac wedi cynnwys y safle yn ei ffurflen EFPMS 2025–26. Mae hyn yn gadarnhaol ond mae'n debygol y bydd yn cynyddu'r ôl-groniad cyffredinol a adroddwyd
- 62 Mae'r Ymddiriedolaeth yn ymwybodol o'r gost ôl-groniad ar draws ei holl safleoedd. Mae gan Wasanaeth Gwaed Cymru ôl-groniad risg uchel sylweddol. Mae tystiolaeth yn dangos £3.2 miliwn o ôl-groniad yn Nhonysguboriau, yn bennaf mewn seilwaith awyru a thrydanol. Mae'r ystâd hon yn cefnogi gwasanaethau gwaed ledled Cymru. Os bydd yn methu, bydd tarfu yn ymestyn y tu hwnt i'r ardal leol. Mae'r risg felly yn genedlaethol.
- 63 Nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi comisiynu arolwg cyflwr ystadau allanol, gan ddibynnu ar arolwg bwrdd gwaith a gynhaliwyd yn 2022 ac nid yw Gwasanaeth Gwaed Cymru wedi cael adolygiad. Mae dibynnu ar arolygon mewnol yn lleihau sicrwydd annibynnol. Gall hefyd effeithio ar gysondeb a chryfder y data a ddefnyddir i asesu risg a gosod blaenoriaethau cyfalaf.

- 64 Cyfyngiad arall yw bod arolygon yn hen yn gyflym. Maent yn dangos cyflwr yr ystâd ar adeg mewn amser, felly mae eu cywirdeb yn lleihau dros amser. Ers 2022, mae ystâd yr Ymddiriedolaeth wedi newid oherwydd adeiladau sy'n heneiddio, gofynion cydymffurfio newydd ac anghenion gwasanaeth sy'n newid. Mae parhau i ddibynnu ar yr arolwg hwn yn cynyddu'r risg o wneud penderfyniadau yn seiliedig ar wybodaeth nad yw'n adlewyrchu'r sefyllfa bresennol mwyach.
- 65 Mae'r Ymddiriedolaeth yn adrodd nad oes unrhyw un o'i safleoedd yn cynnwys adeiladau gyda Concrit Awyredig Wedi'i Atgyfnerthu (RAAC).
- 66 Mae gan yr Ymddiriedolaeth raglen Cynnal a Chadw Ataliol Cynlluniedig (PPM) ac mae adroddiadau FRESH yn tynnu sylw at gydymffurfiaeth ar draws safleoedd. Ym mis Mawrth 2026, cyrhaeddodd cwblhau PPM 100% mewn pump o'r chwe safle, sy'n dangos cyflawniad cryf o waith cynnal a chadw wedi'i gynllunio. Fodd bynnag, mae gwaith adweithiol yn parhau i roi pwysau ar adnoddau, a allai leihau effeithiolrwydd y rhaglen wrth atal dirywiad asedau dros amser.
- 67 Mae tystiolaeth gyfyngedig bod cyflwr ffisegol yr ystâd bresennol yn gwella. Yn hytrach, mae'r Ymddiriedolaeth yn cynnal adeiladau mewn cyflwr diogel a gweithredol yn ystod y cyfnod pontio. Mae'n disgwyl gwelliant sylweddol gan Ganolfan Ganser newydd Felindre, yn hytrach na buddsoddi yn yr ystâd bresennol.
- 68 Fodd bynnag, mae'r dull hwn yn cario risgiau. Gall datblygiadau cyfalaf mawr gael eu gohirio, a bydd angen i'r Ymddiriedolaeth weithredu'r ddau safle ar yr un pryd am gyfnod. Nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi nodi eto sut y bydd yn blaenoriaethu buddsoddiad yn yr ystâd bresennol yn ystod y trawsnewidiad hwn er mwyn gwneud y defnydd gorau o adnoddau cyfyngedig. Nid yw hefyd wedi esbonio sut y bydd yn rheoli unrhyw ôl-groniad neu risgiau sy'n weddill os bydd y cyfleuster newydd yn cael ei ohirio.

Gwybodaeth reoli gadarn

- 69 Mae'r Ymddiriedolaeth yn defnyddio gwybodaeth rheoli yn effeithiol i reoli ei stad.

- 70 Mae'r Ymddiriedolaeth yn defnyddio system CAFM (Computer Aided Facilities Management) i reoli gwasanaethau ystadau. Fodd bynnag, mae gan y system, a gyflwynwyd dair blynedd yn ôl, broblemau gweithredol parhaus sy'n creu risgiau cydymffurfio. Nid yw'n cynhyrchu pob tasg cynnal a chadw ataliol wedi'i gynllunio (PPM).
- 71 Rhaid i staff wirio gwaith â llaw a chofnodi tasgau mewn taenlenni i sicrhau bod gwaith cynnal a chadw wedi'i gwblhau. Mae hyn yn lleihau'r risg uniongyrchol ond yn cynyddu llwyth gwaith ac yn lleihau effeithlonrwydd. Mae gwaith ar y gweill i fudo i system ac ap symudol newydd erbyn Gorffennaf 2026.
- 72 Nid yw'r Ymddiriedolaeth yn monitro gwallau system CAFM, megis tasgau cynnal a chadw coll, dyblyg neu anghywir. O ganlyniad, ni all asesu dibynadwyedd system yn llawn. Mae'r rheolwyr yn credu bod dros 90% o'r tasgau wedi'u dyrannu'n gywir ond mae hwn yn amcangyfrif nad yw'n cael ei gefnogi gan dystiolaeth.
- 73 Mae'r Ymddiriedolaeth wedi cydnabod cyfyngiadau ei system CAFM ac yn cymryd camau i fynd i'r afael â nhw. Mae rhaglen fudo ar y gweill, mae cynlluniau gwella ar waith, mae gweithio symudol wedi'i gyflwyno, ac mae trefniadau amnewid yn cael eu caffael. Dylai'r camau hyn gryfhau dibynadwyedd y system. Fodd bynnag, hyd nes y bydd y system newydd wedi'i gweithredu'n llawn a phrosesau sicrwydd yn gwella, mae risg weddilliol o hyd i gydymffurfiaeth a rheoli ystadau yn effeithiol.
- 74 Mae'r tîm Ystadau yn cynnal cofrestr asedau gyfredol yn y system CAFM. Mae cynnal cofrestr asedau cywir a chyfredol yn bwysig oherwydd ei fod yn darparu'r sylfaen ar gyfer cynllunio cynnal a chadw effeithiol, monitro cydymffurfiaeth a phenderfyniadau buddsoddi ystad hirdymor.
- 75 Mae gan yr Ymddiriedolaeth wybodaeth am gyflwr, addasrwydd, cydymffurfiaeth, defnydd, defnydd ynni ac ôl-gron. Mae'n defnyddio'r wybodaeth hon mewn adroddiadau llywodraethu, fel FRESH ac ar gyfer monitro o ddydd i ddydd. Mae FRESH yn cynnwys data cyflwr a chydymffurfiaeth, tra bod dangosfwrdd EFPMS yn caniatáu cymharu ledled Cymru.

Gwneud y mwyaf o gynhyrchiant ac effeithlonrwydd

- 76 Mae'r Ymddiriedolaeth yn perfformio'n dda o ran cynhyrchiant ac effeithlonrwydd gweithredol o'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan.

77 Mae perfformiad yn yr ardaloedd hyn wedi bod yn gyson dros y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae perfformiad ynni yn well gyda llai o ddefnydd o ynni fesul m2 na'r cyfartaledd cenedlaethol. Fodd bynnag, gall data ystadau anghyflawn effeithio ar rai dangosyddion, felly mae angen gweld y canlyniadau hyn yn ofalus. Mae defnydd uchel o le yn gadael ychydig o le. Mae hyn yn cynyddu dibyniaeth ar asedau sy'n heneiddio ac yn lleihau hyblygrwydd gweithredol (Arddangosyn 4).

Arddangosyn 4: Perfformiad cynhyrchiant ac effeithlonrwydd yr ystâd, o'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan, 2024-25

Agwedd	Yr Ymddiriedolaeth	Safle Cymru Gyfan ⁴
% o'r ystâd sy'n addas yn swyddogaethol	88	84
% y defnydd o le	99	92
perfformiad ynni (kW)	349	367

Ffynhonnell: System Rheoli Perfformiad Ystadau a Chyfleusterau

78 Er bod rhywfaint o waith gwaredu eisoes ar y gweill. Nid oes gan yr Ymddiriedolaeth strategaeth gwaredu ystadau. Mae'r Ymddiriedolaeth yn bwriadu rhesymoli a gwaredu rhannau o'i ystâd, yn enwedig gyda'r symudiad i Ganolfan Ganser newydd Felindre. Fodd bynnag, nid yw wedi nodi strategaeth waredu clir, wedi'i rhwymo mewn amser.

79 Ym mis Tachwedd 2024, trosglwyddwyd Ysbyty'r Eglwys Newydd i'r Ymddiriedolaeth o Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro. Y bwriad yn y dyfodol oedd gwaredu ac roedd y safle wedi'i restru ar werth masnachol ar adeg ein gwaith.

⁴ Mae hefyd yn cynnwys Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru, Addysg a Gwella Iechyd Cymru, a Phartneriaeth Gwasanaethau a Rennir GIG Cymru a oedd y tu allan i gwmpas yr archwiliad.

- 80 Mewn rhai achosion, ni all cyrff y GIG werthu neu ailddefnyddio safleoedd yn hawdd oherwydd cyfyngiadau cyfreithiol. Mae bwlch hefyd yn y dystiolaeth ar gyfyngiadau a chyfamodau. Efallai y bydd angen adfer a dychwelyd tir i waredu safle presennol y ganolfan ganser, ond nid yw'n glir pa effaith y gallai hyn ei gael.
- 81 Mae'r Ymddiriedolaeth yn buddsoddi mewn technoleg i foderneiddio ei hystad a lleihau allyriadau carbon. Er nad oes gennym ffigwr cyffredinol ar gyfer 2025-26, mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i fuddsoddi mewn cydymffurfiaeth a gwytnwch gan gynnwys cynlluniau unigol ar gyfer uwchraddio trydanol a seilwaith EV.
- 82 Bydd Canolfan Ganser Felindre newydd yn cefnogi'r nod hwn. Bydd yn rhedeg ar drydan ac yn defnyddio technoleg carbon isel, gan gynnwys paneli solar, pypiau gwres a rheolaethau ynni digidol ac mae wedi'i gynllunio i fodloni safon 'Ardderchog' BREEAM. O'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan, mae gan yr Ymddiriedolaeth fwy o le gyda goleuadau LED. Y ffigwr yw 67%, o'i gymharu â 45.4% ledled Cymru.

Cefnogi ansawdd gofal.

Yn gyffredinol, mae'r Ymddiriedolaeth yn rheoli risgiau diogelwch a chydymffurfiaeth yn dda, ond mae adborth cyfyngedig a chamau diogelwch tân rhagorol yn golygu bod rhai risgiau yn parhau

Lleihau niwed i gleifion a staff

- 83 Mae gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau priodol ar gyfer rheoli a lleihau'r risg bosibl i staff a chleifion o gyflwr yr ystâd, er bod adborth cleifion a staff cyfyngedig.
- 84 Mae'r Ymddiriedolaeth yn cofnodi digwyddiadau yn y system DATIX. Yn 2024–25, adroddodd 15 o ddigwyddiadau clinigol sy'n gysylltiedig ag ystadau. Nid oedd yn darparu dadansoddiad clir yn ôl math neu safle.
- 85 Mae'r crynodeb FRESH yn rhoi goruchwyliaeth o ddamweiniau ac anafiadau digwyddiadau, gan gynnwys llithriadau, baglu a chwympiadau. Fodd bynnag, nid yw'n dangos faint a achoswyd yn uniongyrchol gan gyflwr ystâd.
- 86 Nid yw'r Ymddiriedolaeth yn casglu nac adrodd adborth gan staff na chleifion ar gyflwr ei ystâd yn rheolaidd. Mae cynlluniau ar gyfer Canolfan Ganser Felindre newydd yn cynnwys ymgysylltu staff ac adborth yn ystod y pontio. Fodd bynnag, mae'r cynlluniau hyn yn ymwneud â'r dyfodol. Nid ydynt yn dangos bod yr Ymddiriedolaeth ar hyn o bryd yn mesur boddhad ar draws yr ystâd gyfan.

Sicrhau cydymffurfiaeth

- 87 Mae gan yr Ymddiriedolaeth brosesau rhesymol ar waith i sicrhau bod ei ystâd yn bodloni gofynion cyfreithiol.
- 88 O'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan, mae'r Ymddiriedolaeth yn perfformio'n well o ran cydymffurfiaeth iechyd a diogelwch a diogelwch tân. Mae perfformiad yn y ddau faes wedi aros yn gyson uchel dros y ddwy flynedd ddiwethaf (**Arddangosyn 5**).

Arddangosyn 5: arwynebedd llawr wedi'i feddiannu sy'n bodloni gofynion statudol a diogelwch, o'i gymharu â sefyllfa Cymru gyfan, 2024-25 (canran).

Agwedd	Mae'r corff hwn	Safle Cymru Gyfan ⁵
% o'r arwynebedd llawr a feddiannir sy'n bodloni gofynion iechyd a diogelwch statudol	98	87
% o'r arwynebedd llawr a feddiannir sy'n bodloni gofynion diogelwch tân statudol	98	84

Ffynhonnell: System Rheoli Perfformiad Ystadau a Chyfleusterau

- 89 Mae'r Ymddiriedolaeth yn bodloni safonau diogelwch tân statudol ar draws 98% o'i arwynebedd llawr. Roedd wedi cwblhau'r holl asesiadau risg tân angenrheidiol pan wnaethom gynnal ein gwaith.
- 90 Nododd yr asesiadau a gwblhawyd 144 o gamau gweithredu, ac roedd yr Ymddiriedolaeth wedi datrys 33 ohonynt. Roedd yr Ymddiriedolaeth yn adolygu ac yn diweddarau ei hasesiadau risg ond adroddodd nad oedd digon o allu i fynd i'r afael â'r holl gamau gweithredu ar unwaith. Mae'r camau gweithredu yn gyffredinol yn cadw tŷ eu natur ac maent yn destun rheolaeth a lliniaru parhaus. Cwblhaodd yr Ymddiriedolaeth asesiadau risg tân ar draws pob safle, ac nid yw'r Gwasanaeth Tân wedi cyhoeddi unrhyw hysbysiadau gorfodi na gwybodaeth. Mae rhai risgiau yn ymwneud â'r ganolfan ganser bresennol a gellir eu lliniaru trwy ddatblygu'r cyfleuster newydd. Fodd bynnag, mae nifer y camau gweithredu sy'n weddill yn dangos bod rhai risgiau diogelwch tân yn parhau heb eu datrys.
- 91 Mae gan yr Ymddiriedolaeth bolisi diogelwch dŵr ac mae'n cynnal asesiadau risg rheolaidd. Canfu adolygiad ym mis Ionawr 2026 o'r 816 o faterion a nodwyd bod 96% o'r rhain wedi'u datrys.

⁵ Mae hefyd yn cynnwys Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru, Addysg a Gwella Iechyd Cymru, a Phartneriaeth Gwasanaethau a Rennir GIG Cymru a oedd y tu allan i gwmpas yr archwiliad.

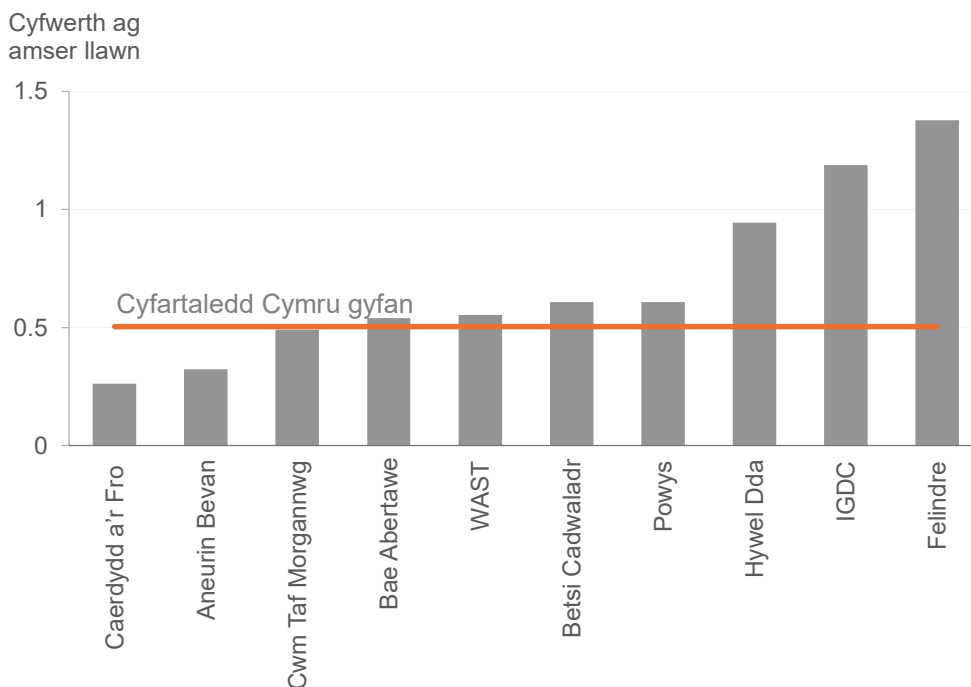
- 92 Ar adeg ein hadolygiad, nid oedd y Bwrdd Iechyd wedi derbyn unrhyw hysbysiadau gorfodi gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE). Nid yw ychwaith wedi wynebu unrhyw erlyniadau neu ddirwyon HSE yn ystod y tair blynedd diwethaf. Mae hyn yn rhoi sicrwydd ei fod wedi bod yn bodloni gofynion iechyd a diogelwch cyffredinol yn ystod y cyfnod hwn.
- 93 Mae'r Ymddiriedolaeth yn olrhain ac yn adrodd ar gydymffurfiaeth statudol bob mis yn ei chyfarfod Tân, Risg, Ystadau, Cynaliadwyedd ac Iechyd a Diogelwch (FRESH) a thrwy ei chofrestrau risg a'i phrosesau cynnal a chadw gweithredol.

Rheoli gweithlu'r ystâd

Mae gan yr Ymddiriedolaeth weithlu sydd ag adnoddau da ond mae lefelau salwch uchel, dibyniaeth barhaus ar gyflog amrywiol a chynllunio gweithlu blaengar gwan yn lleihau ei gwytnwch a'i chynaliadwyedd hirdymor

- 94 Mae capasiti gweithlu ystadau a adroddwyd gan yr Ymddiriedolaeth o 1.4 WTE fesul 1,000m² yn sylweddol uwch na chyfartaledd Cymru gyfan o 0.49. Fodd bynnag, mae'r gymhariaeth hon yn gamarweiniol oherwydd bod data EFPMS yn eithrio adeiladau Gwasanaeth Gwaed Cymru (gweler paragraff 61). Mae'r hepgoriad hwn yn tanbwysleisio maint yr ystâd ac yn chwyddo'r gymhareb gweithlu yn artiffisial (**Arddangosyn 6**).

Arddangosyn 6: maint y swyddogaeth ystadau fesul 1,000 m2 o arwynebedd llawr a feddiannwyd, yn ôl corff y GIG ar 31 Mawrth 2025 (cyfwerth ag amser llawn)

Ffynhonnell: Dadansoddiad Archwilio Cymru o ddata'r GIG

- 95 Mae'r Ymddiriedolaeth yn defnyddio contractwyr allanol i ategu capasiti mewnol. Fodd bynnag, mae wedi lleihau'n sylweddol ddibyniaeth ar ddarparwyr allanol, gan wario £4,600 yn 2025-26 o'i gymharu â £58,857 yn 2022-23, gan ddangos newid tuag at gyflenwi mewnol.
- 96 Mae'r Ymddiriedolaeth yn adrodd lefel is na'r cyfartaledd o swyddi gwag yn ei thîm ystadau. Ar ddiwedd mis Mawrth 2025, roedd y gyfradd swyddi gwag yn 8% (dwy swydd gyfwerth ag amser llawn). Roedd hyn yn is na'r gyfradd Cymru gyfan o 10.3%. Erbyn mis Medi 2025, roedd swyddi gwag wedi gostwng i un swydd gyfwerth ag amser llawn. Ar adeg ein hadolygiad, roedd y Bwrdd Iechyd yn gallu bwrw ymlaen â gweithgarwch recriwtio
- 97 Yn 2024-25, gwariodd yr Ymddiriedolaeth £116,000 ar staff asiantaeth i gefnogi ei thîm ystadau. Gwariodd hefyd £2.2 miliwn ar gyflog amrywiol gan gynnwys staff banc a goramser. Roedd Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff y GIG roi'r gorau i ddefnyddio staff asiantaeth mewn ystadau erbyn 30 Medi 2025, ond ni gyrhaeddodd yr Ymddiriedolaeth y targed hwn. Gwariodd £5,000 gweddilliol ar staff asiantaeth yn ystod chwe mis olaf 2025-26⁶.
- 98 Ar ddiwedd mis Mawrth 2025, nododd yr Ymddiriedolaeth hefyd gyfradd absenoldeb salwch uchel o 13.1% yn ei thîm ystadau. Dyma'r uchaf yng Nghymru gan roi pwysau pellach ar gapasiti ar y pryd.
- 99 Ar ddiwedd mis Mawrth 2025, roedd 25.9% o staff ystadau'r Ymddiriedolaeth dros 60 oed. Roedd hyn yn unol â chyfartaledd Cymru gyfan o 25.4%. Yn gadarnhaol, mae'n defnyddio prentisiaethau i adeiladu capasiti yn y dyfodol, gydag un prentis yn y swydd bryd hynny.
- 100 Nid oes gan yr Ymddiriedolaeth gynllun gweithlu clir ar gyfer ei swyddogaeth ystadau. Fodd bynnag, mae wedi dechrau ymgymryd â gwaith rhagarweiniol i baratoi. Mae hyn wedi cynnwys cynllunio parodrwydd ac adolygiad o strwythur yr ystadau. Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd wedi nodi'r angen am reoli contractau, sicrwydd a swyddogaethau cleientiaid deallus.

⁶ Yn seiliedig ar ddata a adroddwyd yn ffurflenni monitro misol ariannol y Bwrdd Iechyd ar gyfer 'ystadau a staff ategol'.

- 101 Fodd bynnag, ar adeg ein gwaith nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi nodi'n llawn anghenion y gweithlu yn y dyfodol, yn enwedig ar gyfer Canolfan Ganser newydd Felindre. Bydd y Ganolfan yn cael ei chyflawni trwy Fodel Buddsoddi Cydfuddiannol. O dan y model hwn, bydd cyfran sylweddol o wasanaethau ystadau yn cael eu darparu drwy'r contract. Mae hyn yn cynrychioli newid yn y model cyflawni, sy'n debygol o leihau dibyniaeth ar rywfaent o gyflenwi mewnol ac ail-lunio rôl y tîm ystadau.
- 102 Nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi cynllunio ar gyfer olyniaeth nac wedi diffinio'r sgiliau y bydd eu hangen arni. Nid yw wedi nodi sut y bydd staff yn symud o waith gweithredol i reoli contractau, sicrhau cydymffurfiaeth a monitro perfformiad. Mae risg na fydd y tîm ystadau yn gallu rheoli gwasanaethau allanol neu gyflawni gwerth am arian.
- 103 Nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi ceisio cyfleoedd i weithio gyda sefydliadau eraill i fynd i'r afael â heriau'r gweithlu presennol a'r dyfodol.
- 104 Mae'r Ymddiriedolaeth yn monitro cydymffurfiaeth hyfforddiant ar gyfer ei staff ystadau ac mae perfformiad yn uwch na'r targed. Roedd cydymffurfiaeth â hyfforddiant statudol a gorfodol yn 90% yn gyffredinol. Roedd hyn yn fwy na'r targed o 85%.
- 105 Mae tystiolaeth gyfyngedig bod yr Ymddiriedolaeth yn sicrhau bod staff ystadau yn cael eu hyfforddi mewn systemau digidol a ddefnyddir i reoli'r ystâd.

Argymhellion

106 Rydym wedi gwneud chwe argymhelliad oherwydd ein gwaith.

A1 Dylai'r Ymddiriedolaeth gryfhau ei strategaeth ystadau ar gyfer pob rhan o'r sefydliad trwy osod cynllun cyflawni clir gyda pherchnogaeth ddiffiniedig ac adrodd a goruchwyliaeth rheolaidd gan y Bwrdd (**paragraff 21**).

A2 Dylai'r Ymddiriedolaeth osod llinell sylfaen a tharged ar gyfer pob un o'r 25 mesur yn ei strategaeth ystadau. Dylai ddiffinio'r data ar gyfer pob mesur, olrhain cynnydd, ac adrodd yn rheolaidd i'r Bwrdd a phwyllgorau perthnasol fel y gallant oruchwyllo'r cyflawniad (**paragraff 21**).

A3 Dylai'r Ymddiriedolaeth sicrhau monitro rheolaidd o gontract Canolfan Ganser Felindre, gydag adrodd rheolaidd i'r Bwrdd a phwyllgorau perthnasol i roi sicrwydd bod gwasanaethau ystadau yn cael eu darparu fel y bwriadwyd (**paragraff 32**).

- A4** Dylai'r Ymddiriedolaeth nodi cynllun pontio clir ar gyfer y cyfnod pan fydd yn gweithredu Canolfan Ganser Felindre bresennol a newydd. Dylai'r cynllun;
- 4.1** esbonio sut y bydd yr Ymddiriedolaeth yn blaenoriaethu buddsoddiad cyfalaf yn yr ystâd bresennol, o ystyried adnoddau cyfyngedig.
- 4.2** esbonio sut y bydd yr Ymddiriedolaeth yn rheoli cynnal a chadw ôl-groniad a'i risgiau; a
- 4.3** chynnwys pa gamau y bydd yr Ymddiriedolaeth yn eu cymryd os bydd Canolfan Ganser newydd Felindre yn cael ei gohirio (**paragraff 69**).

- A5** Dylai'r Bwrdd lechyd gasglu a defnyddio gwybodaeth yn well am sut mae cyflwr ystâd yn effeithio ar ddiogelwch cleifion, profiad staff a darparu gwasanaethau. Dylid nodi, cofnodi ac adrodd am ddigwyddiadau sy'n uniongyrchol gysylltiedig â'r ystâd yn glir (**paragraff 87**).

- A6** Dylai'r Bwrdd lechyd ddatblygu a gweithredu ystadau cynllun y gweithlu. Dylai'r cynllun nodi camau gweithredu i fynd i'r afael â swyddi gwag, risgiau olyniaeth ac anghenion hirdymor y gweithlu. Mae'n hefyd yn esbonio sut y bydd anghenion y gweithlu yn newid pan fydd y Canolfan Ganser Felindre yn agor (**paragraffau 101 - 102**).

Atodiadau

1 Ynglŷn â'n gwaith

Cwmpas yr archwiliad

Gwnaethom edrych ar y meysydd canlynol, o ran ystadau, yn ystod y cyfnod rhwng mis Ionawr a mis Mai 2026:

- cynllunio strategol;
- trefniadau llywodraethu;
- defnyddio adnoddau ariannol;
- cynhyrchiant ac effeithlonrwydd yr ystad;
- goblygiadau ar ansawdd a diogelwch; a
- rheoli'r gweithlu.

Ni wnaethom edrych ar y canlynol:

- prosiectau mawr yn ymwneud ag ystadau a ariennir (neu a allai gael eu hariannu) drwy Raglen Gyfalaf Iechyd Cymru Gyfan;
- rheoli gweithredol ystadau, gan gynnwys rheoli ystadau a ddelir ar brydles;
- gwasanaethau 'rheoli cyfleusterau meddal' fel gwasanaethau glanhau neu ddiogelwch, sydd hefyd yn allweddol i gefnogi ystad addas i'r diben;
- ystadau gofal sylfaenol.

Cwestiynau'r archwiliad a'r meini prawf archwilio

Cwestiynau

Atebodd ein harchwiliad y cwestiynau canlynol:

- A yw corff y GIG yn meddu ar ddull cynllunio clir ar gyfer ei ystad yn y tymor canolig i'r tymor hir?
- A oes gan gorff y GIG drefniadau llywodraethu effeithiol ar gyfer rheoli ystadau?
- A yw corff y GIG yn defnyddio ei adnoddau ariannol sydd ar gael ar gyfer ystadau yn briodol?

- A oes gan gorff y GIG ystad effeithlon a chynhyrchiol?
- A yw ystad y GIG yn cefnogi ansawdd gofal a phrofiad cleifion a staff?
- A oes gan gorff y GIG drefniadau effeithiol ar gyfer rheoli ei weithlu ystadau?

Meini prawf

Gwnaethom asesu dull y Bwrdd Iechyd yn erbyn meini prawf archwilio a luniwyd yn seiliedig ar y canlynol:

- Fframweithiau cynllunio GIG Cymru, a dogfennau cynllunio perthnasol eraill GIG Cymru, gan gynnwys Cynllun Cyflawni Strategol Datgarboneiddio GIG Cymru 2021-30;
- Deddfwriaeth, gan gynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015), a Deddf Cydraddoldeb 2010 a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (PSED);
- Canllawiau perthnasol gan Bartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru;
- Gwaith archwilio blaenorol ar reoli ystadau'r GIG.

Dulliau

Adolygwyd amrywiaeth o ddogfennau, gan gynnwys:

- Papurau a chofnodion y bwrdd a'r pwyllgorau.
- Dogfennau llywodraethu allweddol, gan gynnwys cylch gorchwyl y Pwyllgor Perfformiad a Chyllid a'r Tasglu Cyfalaf ac Ystadau.
- Prif strategaethau a chynlluniau, gan gynnwys y Strategaeth Ystadau, y Cynllun Blynnyddol a'r Cynllun Cyfalaf.
- Dogfennau allweddol rheoli risg, gan gynnwys y cofrestrau risg strategol a gweithredol.
- Cofnodion ac agendâu perthnasol pwyllgorau gweithredol, gan gynnwys y Bwrdd Cyfalaf ac Ystadau.

Gwnaethom gyfnewid â'r rhanddeiliaid allweddol canlynol:

- Aelod Annibynnol Ystadau
- Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Pherfformiad

- Cyfarwyddwr Dros Dro Cynllunio Cyfalaf ac Ystadau
- Cyfarwyddwr Cynorthwyol Cyllid (Strategaeth a Chynllunio)

Ar adeg ein hadolygiad, nid oedd y Cyfarwyddwr Cynorthwyol Ystadau) ar gael.

Gwnaethom gynnal ddau grŵp ffocws gyda'r canlynol:

- Rheolwr Cymorth Cyfalaf, Dirprwy Gyfalaf; Rheolwr Busnes a Chymorth Gweithredol;
- Arweinydd Diogelwch Tân, Pennaeth Cynnal a Chadw Ystadau ac Arweinydd Iechyd a Diogelwch.

Adolygwyd gennym ddata cenedlaethol sydd ar gael o'r System Rheoli Perfformiad Ystadau a Chyfleusterau (EFPMS), ffurflenni monitro ariannol misol a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru, a data lleol a ddarparwyd i ni gan y Bwrdd Iechyd. Nid ydym wedi archwilio'r data o'r ffynonellau hyn.

2 Termau allweddol yn yr adroddiad hwn

Tymor	Disgrifiad
Cod ystad 2018 Cymru	Yn rhoi cyngor manwl ar sut i reoli tir ac adeiladau a ddefnyddir ar gyfer gwasanaethau gofal iechyd.
Arolwg Chwe Agwedd	Arfarniad ystadau'r GIG sy'n asesu cyflwr adeilad, addasrwydd, defnydd gofod, ansawdd, diogelwch, a pherfformiad amgylcheddol i gefnogi cynllunio ystadau.
Cynnal a chadw ôl-groniad	Mesur o'r buddsoddiad sydd ei angen i adfer adeilad i safon benodol, yn seiliedig ar risg a aseswyd.
Rheoli Cyfleusterau â Chymorth Cyfrifiadur (CAFM)	System a ddefnyddir i reoli gwaith ystadau a chyfleusterau, gan gynnwys cofnodion asedau, cynnal a chadw wedi'i gynllunio ac adweithiol, gwiriadau cydymffurfio, ac adrodd.
DATIX	System electronig a ddefnyddir ledled GIG Cymru i gofnodi, rheoli a dadansoddi digwyddiadau, pryderon, cwynion a risgiau diogelwch cleifion.
Cyrchfan 2033	Strategaeth hirdymor hyd at 2033, sy'n nodi ei gweledigaeth a'i blaenoriaethau ar gyfer datblygu gwasanaeth, ystadau a gweithlu yn y dyfodol.
Cyfalaf dewisol	Arian y gall sefydliad ei ddyrannu yn ôl ei ddisgresiwn ei hun.
Rhagoriaeth Ystadau	Strategaeth Ystadau hyd at 2033, sy'n nodi ei weledigaeth i wella ansawdd, perfformiad a chynaliadwyedd ei ystâd, gan gefnogi darpariaeth gofal iechyd diogel, effeithiol a modern.

Tymor	Disgrifiad
Bwrdd Cyngori Ystadau a Chyfleusterau (EFAB)	Rhaglen ariannu cyfalaf Llywodraeth Cymru a gefnogodd welliannau ystadau wedi'u targedu ledled GIG Cymru, gan gynnwys seilwaith, datgarboneiddio a diogelwch tân. Fe'i disodlwyd gan y Gronfa Ystadau wedi'u Targedu (TEF) yn 2025-26.
System Rheoli Perfformiad Ystadau a Chyfleusterau (EFPMS)	System Cymru gyfan a ddefnyddir i gasglu ac adrodd data ar ystadau a chyfleusterau'r GIG. Mae'n cefnogi monitro, meincnodi a gwella perfformiad, ac yn llywio cynllunio a gwneud penderfyniadau.
Addas yn swyddogaethol	Canran yr arwynebedd llawr a ddefnyddir sy'n bodloni safon Cyflwr B <u>Cod ystadau Cymru 2018</u> .
Ôl-groniad risg uchel	Materion sydd angen gweithredu ar frys i atal methiant difrifol, tarfu mawr ar wasanaethau, neu risgiau diogelwch a allai achosi niwed neu gamau cyfreithiol.
Model Buddsoddi Cydfuddiannol (MIM)	Model partneriaeth cyhoeddus-preifat lle mae partner preifat yn adeiladu, ariannu a chynnal ased, tra bod y sector cyhoeddus yn cadw goruchwyliaeth trwy reoli contractau.
Arwynebedd llawr wedi'i feddiannu	Cyfanswm arwynebedd llawr adeiladau a ddefnyddir i ddarparu gwasanaethau'r GIG, gan gynnwys mannau sy'n eiddo iddynt, wedi'u prydlesu neu a ddefnyddir o dan gytundebau.
Cyflwr corfforol B	Wedi'i ddiffinio yng Nghod Ystâd Cymru 2018 fel un cadarn, yn weithredol ddiogel, ac yn dangos dim ond mân ddirywiad.
Radiofferylliaeth	Cynhyrchu a pharatoi cyffuriau ymbelydrol a ddefnyddir ar gyfer delweddu a thrin clefydau, yn enwedig cancer.
Ôl-groniad wedi'i addasu yn ôl risg	Y gost amcangyfrifedig i ddatrys problemau cynnal a chadw, wedi'i bwysoli gan ba mor ddifrifol yw'r risg i ddiogelwch, gwasanaethau, neu gydymffurfiaeth.

Tymor	Disgrifiad
Ôl-groniad risg sylweddol	Atgyweiriadau neu amnewidiadau sydd angen gweithredu ar frys i osgoi pryderon cydymffurfio neu risgiau i ddarparu gofal iechyd diogel.
Defnyddio gofod	Canran arwynebedd llawr a ddefnyddir yn llawn fel y'i diffinnir yng <u>Nghod ystadau Cymru 2018</u> ..
Cronfa Ystadau wedi'u Targedu (TEF)	Cronfa gyfalaf Llywodraeth Cymru sy'n targedu risgiau ystadau â blaenoriaeth uchel yn y GIG, gan gynnwys diogelwch, cydymffurfiaeth a gwytnwch. Mae'n darparu £80 miliwn (2025–27), gyda chyrff y GIG yn cyfrannu 30%.

3 Ffurflen ymateb rheolwyr

Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
A1 Dylai'r Ymddiriedolaeth gryfhau ei strategaeth ystadau ar gyfer pob rhan o'r sefydliad drwy osod cynllun cyflawni clir gyda pherchnogaeth ddiffiniedig ac adrodd a goruchwyllo rheolaidd gan y Bwrdd	Bydd yr Ymddiriedolaeth yn datblygu Cynllun Cyflawni Strategaeth Ystadau sy'n ymgorffori perchnogaeth glir, cerrig milltir, mesurau perfformiad a chamau gweithredu SMART. Bydd cynnydd yn cael ei fonitro'n rheolaidd trwy FRESH ac yn cael ei adrodd trwy fframwaith llywodraethu'r Ymddiriedolaeth.	Rhagfyr 2026	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Dros Dro Ystadau, Cyfalaf a'r Amgylchedd
A2 Dylai'r Ymddiriedolaeth osod llinell sylfaen a tharged ar gyfer pob un o'r 25 mesur yn ei strategaeth ystadau. Dylai ddiffinio'r data ar gyfer pob mesur, olrhain cynnydd, ac adrodd yn rheolaidd i'r Bwrdd a phwyllgorau perthnasol fel y gallant oruchwyllo'r cyflawniad	Bydd yr Ymddiriedolaeth yn sefydlu swyddi sylfaenol, targedau cysylltiedig a threfniadau adrodd ar gyfer pob un o'r 25 mesur a gynhwysir yn y Strategaeth Ystadau. Bydd cynnydd yn cael ei fonitro trwy	Rhagfyr 2026	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Dros Dro Ystadau, Cyfalaf a'r Amgylchedd

Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
	ddangosfwrdd perfformiad ac yn cael ei adrodd trwy fframwaith llywodraethu'r Ymddiriedolaeth.		
A3 Dylai'r Ymddiriedolaeth sicrhau bod contract Canolfan Ganser Felindre yn cael ei fonitro yn rheolaidd, gydag adrodd rheolaidd i'r Bwrdd a phwyllgorau perthnasol i roi sicrwydd bod gwasanaethau ystadau yn cael eu darparu fel y bwriadwyd	Mae'r Ymddiriedolaeth wedi cydnabod y gofyniad am drefniadau rheoli contractau, sicrwydd a monitro perfformiad ffurfiol i gefnogi'r Model Buddsoddi Cydfuddiannol. Mae strwythurau llywodraethu, adrodd KPI, prosesau sicrwydd contractau a threfniadau adrodd y Bwrdd yn cael eu datblygu ar hyn o bryd trwy Raglen Parodrwydd Canolfan Ganser Felindre Newydd a byddant yn cael eu gweithredu cyn dechrau'r gwasanaeth.	Chwefror 2027	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Ystadau, Cyfalaf a'r Amgylchedd
A4 Dylai'r Ymddiriedolaeth nodi cynllun pontio clir ar gyfer y cyfnod pan fydd yn	Mae'r cynllun pontio yn cael ei ddatblygu a bydd yn cefnogi'r cyfnod y gall gwasanaethau	Rhagfyr 2026	Cyfarwyddwr Cynorthwyol

Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
gweithredu Canolfan Ganser Felindre bresennol a newydd. Dylai'r cynllun; 4.1 esbonio sut y bydd yr Ymddiriedolaeth yn blaenoriaethu buddsoddiad cyfalaf yn yr ystâd bresennol, o ystyried adnoddau cyfyngedig. 4.2 esbonio sut y bydd yr Ymddiriedolaeth yn rheoli cynnal a chadw ôl-groniad a'i risgiau; a 4.3 cynnwys pa gamau y bydd yr Ymddiriedolaeth yn eu cymryd os bydd Canolfan Ganser Felindre newydd yn cael ei gohirio	weithredu ar draws y ddau safle. Bydd y cynllun yn ystyried gofynion gweithredol clinigol, blaenoriaethau buddsoddi cyfalaf, risgiau cynnal a chadw ôl-gron, trefniadau wrth gefn a'r camau sydd eu hangen pe bai oedi yn digwydd i raglen Canolfan Ganser Felindre Newydd.		Ystadau, Cyfalaf a'r Amgylchedd
A5 Dylai'r Bwrdd lechyd gasglu a defnyddio gwybodaeth yn well am sut mae cyflwr yr ystâd yn effeithio ar ddiogelwch cleifion, profiad staff a darparu gwasanaethau. Dylid nodi, cofnodi ac adrodd am ddigwyddiadau sy'n uniongyrchol gysylltiedig â'r ystâd yn glir	Bydd yr Ymddiriedolaeth yn gweithredu Fframwaith Monitro Effaith Ystadau. Bydd hyn yn cynnwys trefniadau adrodd Datix gwell i nodi digwyddiadau sy'n gysylltiedig ag ystadau ac aflonyddwch ar wasanaethau, datblygu mesurau profiad cleifion a staff sy'n ymwneud â'r ystâd, monitro rheolaidd o effaith cyflwr ystad ar ddarparu gwasanaethau,		

Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
	a gwell adrodd trwy fecanweithiau sicrwydd FRESH, y Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Pherfformiad a'r Bwrdd. Bydd y fframwaith yn cefnogi'r Ymddiriedolaeth i ddeall a dangos y berthynas rhwng perfformiad ystadau, diogelwch cleifion, profiad staff a chyflenwi gweithredol		
A6 Dylai'r Bwrdd lechyd ddatblygu a gweithredu cynllun gweithlu ystadau. Dylai'r cynllun nodi camau gweithredu i fynd i'r afael â swyddi gwag, risgiau olyniaeth ac anghenion hirdymor y gweithlu. Dylai hefyd esbonio sut y bydd anghenion y gweithlu yn newid pan fydd Canolfan Ganser newydd Felindre yn agor	Mae'r Ymddiriedolaeth wedi ymgymryd â gweithgareddau cynllunio'r gweithlu sylweddol i gefnogi pontio i'r amgylchedd gweithredu'r Model Buddsoddi Cydfuddiannol. Bydd y gwaith hwn yn cael ei ddatblygu ymhellach i fod yn Gynllun Gweithlu Ystadau ffurfiol a fydd yn mynd i'r afael â chynllunio olyniaeth, gofynion sgiliau yn y dyfodol, swyddogaethau cleientiaid wedi'u cadw, cyfrifoldebau rheoli contractau a	Rhagfyr 2026	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Dros Dro Ystadau, Cyfalaf a'r Amgylchedd

Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
	gofynion gweithlu tymor hwy sy'n gysylltiedig â Chanolfan Ganser Felindre Newydd.		

Amdanom ni

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn annibynnol ar Lywodraeth Cymru a'r Senedd. Rôl yr Archwilydd Cyffredinol yw archwilio ac adrodd ar gyfrifon Llywodraeth Cymru, y GIG yng Nghymru a chyrff cyhoeddus cysylltiedig eraill, ynghyd â rhai cynghorau a chyrff llywodraeth leol eraill. Mae'r Archwilydd Cyffredinol hefyd yn adrodd ar ddefnydd y sefydliadau hyn o adnoddau ac yn awgrymu ffyrdd y gallant wella.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cyflawni eu gwaith gyda chymorth staff ac adnoddau eraill o Swyddfa Archwilio Cymru, sef corff a sefydlwyd i gefnogi, cynghori a monitro gwaith yr Archwilydd Cyffredinol.

Archwilio Cymru yw'r term ymbarél a ddefnyddir i ddisgrifio Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân gyda'u swyddogaethau cyfreithiol eu hunain a nodir uchod. Nid yw Archwilio Cymru ei hun yn endid cyfreithiol.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau
ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

We welcome correspondence and
telephone calls in Welsh and English.